

„U.S. Steel је добар пример како треба да се иде напред.“

Борис Тадић, Данас, 23.06.2005.

Руководство америчке компаније Ју-Ес Стил је ових дана јавно изразило незадовољство пословањем у Србији, па је у Смедереву завладао страх да би могло доћи до затварања фабрике и отпуштања свих 5.000 запослених. У разговору за Политику (04.11.2011) један радник признаје да га је страх да размишља о томе и додаје: „Ако би се поновила отпуштања као пре пет-шест година, моја деца би остала гладна и на улици.“ У потпуности можемо разумети оправдан страх запослених у железари и знамо да њихове конкретне муке неће олакшати расправа о суштини проблема, али је неопходно указати да је све ово што нам се догађа очекивана последица вишегодишње погрешне економске политике, те да уколико се са таквом политиком настави наше муке можемо привремено ублажити али ће оне касније бити све веће и веће. Кључно питање јесте зашто смо се довели у ситуацију у којој немамо добра решења и стално морамо да се опредељујемо између лоших и катастрофалних.

После петооктобарских промена (2000) у Србији се реализује неолиберални програм економских промена који је, пре свега, у интересу крупног капитала и светске олигархије и који води брзом урушавању, ионако слабашне, српске привреде. Овим програмом Србију је требало лишити власништва над ресурсима којима располаже и довести је у такву дужничку зависност (дужничко ропство) да буде беспоговорни послушник моћних

и богатих. Где води оваква економска политика најбоље илуструје садашња слика урушене и презадужене српске привреде са огромним бројем незапослених и бедних људи, а и пример са Ју-Ес Стил-ом то одлично илуструје.

Подсетимо се да је продаја Сартид-а извршена у време ванредног стања (март 2003), директном погодбом (без јавног надметања) за 23 милиона долара, а дотадашње велике дугове је на себе преузела држава (тачније грађани Србије). За овај износ Ју-Ес Стил је добио комплетну Нову железару која се простире на 300 хектара земљишта, Стару железару на самој обали Дунава, Смедеревску луку, слободну царинску зону површине од преко 20 хектара, Фабрику белих лимова у Шапцу (само за њену изградњу је уложено 150 милиона долара) и још много тога. Између осталог и ФК Сартид чији је стадион убрзо Ју-Ес Стил ставио на јавну продају по почетној цени од 36 милиона долара.

И сада на саопштење руководства Ју-Ес Стил-а да је незадовољно пословањем у Србији, локална самоуправа и Влада Србије изјављују да ће учинити све да „умилостиве господу инвеститоре“ како би наставили са пословањем у Смедереву. Велика је заблуда да похлепа крупног капитала има било какве границе и да она може бити задовољена. Ју-Ес Стил-у није било довољно што је добио „пола града за мало пара“ (како је у време продаје гласио наслов у једном листу) и, после отпуштања 3.000 запослених, сада тражи додатне повластице како и преосталих 5.000 радника не би остали без посла.

Већ је обелодањено да ће, као прва мера, Ју-Ес Стил-у бити омогућено да плаћа симболичне износе такса (за коришћење обале Дунава 0,5%, а за екологију 2,5% уместо прописаних 100%). Није тешко закључити да ће се касније тражити бенефициране – ниже цене за утрошену електричну енергију (које су и онако ниске и због којих се годинама раубује ЕПС и доводи у безнадежно стање како би за „мале паре“ био продат некој иностраној компанији), ослобађање од плаћања пореза и доприноса у буџет Србије, „добровољни“ пристанак радника на значајно смањење плата како би задржали радна места, и тако даље.

Чему све то води писао сам раније у тексту Стране инвестиције као панацеја, наводећи пример Мексика (чија је привреда била уништена наметнутим неолибералним програмом економских реформи), те је био присиљен да америчким компанијама гарантује изузетне услове инвестирања. Инвестиције су усмераване у такозване макиладоре (maquiladoras), односно ланац америчких предузећа изграђених дуж границе са САД. Та предузећа су екстериторијална, ослобођена су плаћања пореза у мексички буџет, радници раде у ропским условима за мизерне наднице и у овим предузећима није дозвољено никакво синдикално организовање, а штета коју Мексико има од макиладора процењује се на око

"Ју-Ес Стил" као пример - за шта?

Пише: Јован Б. Душанић
среда, 09 новембар 2011 15:19

15 милијарди долара годишње.

Сада и у Србији јасно видимо да смо се нашли у власти крупног капитала и да, из дана у дан, све већи и већи број грађана пропада у провалију из које се не види излаз. Због тога је неопходно да схватимо узроке који су нас гурнули у провалији, како би били у стању да предузмемо ефикасне акције којима би се из ње мукотрпно, али полако и сигурно, извлачили.

У супротном ћемо све дубље и дубље у провалију пропадати и у њој ће се налазити све већи и већи број грађана Србије.

(Краћа верзија објављена је у листу Политика, 09.11.2011.)